

PASTABOS

Šio Juozo Brazaičio raštų tomo, jau trečiojo, pirmąją dalį sudaro studijiniai literatūriniai straipsniai, kuriuose įžvalgiai ir taikliai, su autoriui įprastu gilumu ir dėmesiu tiek kūrinii, tiek kūrėjui nagrinėjamas kuris nors mūsų literatūrinės kūrybos laikotarpis arba svarstoma estetinė, istorinė ar idėjinė jos problema, dėl vienos ar kitos priežasties pasidariusi itin aktuali ano meto skaitančiai lietuvių visuomenei. Kai kuriuos straipsnius parašyti paskatos davė ir ypatingi lietuvių kultūrinio gyvenimo įvykiai, k.a. sukaktys ar literatūrinės šventės. Visi jie sudėti chronologine paskelbimo eile, išskyrus patį pirmąjį, kuris sudaro tarsi įvadą tolesniam nagrinėjimui. Šie straipsniai papildo pirmuose dviejuose tomuose paminėtų autorių kūrybos analizę, nušviečia ją iš tolesnės perspektyvos, įgalina skaitytoją ryškiau matyti, kurią vietą vienas ar kitas kūrėjas užima bendrame literatūriniame paveiksle.

Pora nelietuvių kalba mažesnės apimties enciklopedinio pobūdžio straipsnelių gali būti įdomūs ir bibliografiniu atžvilgiu. Tokių informacijų svetimtaučių leidiniuose, pvz. latvių ar estų, Brazaičio buvo ir daugiau parašyta, tik šiuo tarpu jų visų nepavyko gauti.

Antroje tomo dalyje skaitytojas ras išėivijoje ir nepriklausomoje Lietuvoje išleistų veikalų vertinimus. Tai įvairios žurnaluose bei laikraščiuose paskelbtos recenzijos. Juos

rengiant spaudai, kilo nenumatytų sunkumų: negalint susisiekti su buvusiomis leidyklomis ar seniau ėjusių laikraščių redakcijomis, buvo sunku išspręsti visų šių raštų autoriaus klausimą. Daugumas jų pasirašytas slapyvardžiais, kurių nevisuomet pavyksta iššifruoti, arba inicialais J. B., kuriais pasirašo ar pasirašinėjo ir keli kiti asmenys. Redakcinei komisijai teko atidėti į šalį visus tuos raštus, kad ir įprastiniais J. B. inicialais pasirašytus, bet kurių autoriaus mūsų dabartinėmis sąlygomis nepavyko išaiškinti su visu tikrumu. Taip pat reikia pastebėti, kad čia išspausdintos recenzijos yra toli gražu ne visos, kiek jų Brazaitis yra parašęs. Jo studijiniai straipsniai buvo daugiausia spausdinami moksliniuose žurnaluose, kurių didelę dalį buvo galima rasti ir Vakaruose. Recenzijos tačiau buvo skelbiamos periodinėje dienraštinėje spaudoje, kurią sunkiau išsaugoti ateičiai. Jų dalis gal ir visiškai bus mums žuvusi.

Trečioje daly sudėta tautosaka — Brazaičio ypač mėgstama ir atsidėjus tirta sritis. Tai tautosakos temomis parašyti straipsniai ar jai artimų sričių veikalų recenzijos.

Techninis šio tomo parengimas yra toks pat, kaip dviejų pirmųjų. Norėta išlaikyti Brazaičio stilius autentiškas, dėl to šalia įprastinių gramatinių paliktos ir trumpesnės kai kurių linksnių formos, kuriomis Brazaitis naudojosi norimam sakinio skambesiui ir ritmui išlaikyti. Palikta autoriaus mėgstamos tarmybės ir kai kurie šiuo metu neteikiami vartoti išsireiškimai. Kaip ankstesniuose tomuose taip ir šiame skaitytojas pastebės kai kuriuose straipsniuose pakartojimų, kurių autorius negalėjo išvengti, aplinkybių priverstas rašyti ta pačia tema žymiai vėliau ir savo straipsnį skirti naujam skaitytojui, neturinčiam po ranka seniau tuo klausimu paskelbtų veikalų. Pasitaikančių citatų kalba liko netaisyta, tačiau straipsnių rašyba yra suvienodinta pagal dabar kalbininkų sutartus dėsnius.